

Rondalles i llegendes per a grans i menuts (I)

Artur Aparici i Castillo

AMB AQUESTES HISTÒRIETES de la sega encetem una nova secció de la revista *La Roca* dedicada a les rondalles i llegendes xodenques, amb la pretensió de recollir una dimensió de la cultura popular local que, pel seu caràcter immaterial, es troba en perill de desaparèixer.

En aquesta secció es recolliran històries i llegendes que algú contava quan, enmig d'una feina realitzada col·lectivament com ara la sega del blat, s'aturaven per a dinar. O rondalles que la gent gran contava als menuts asseguts a la vora del foc o que les dones es contaven mentre rentaven a les basses o mentre pastaven al forn; o llegendes que eren part integrant de les converses de rogle a la taverna...

Veureu que, sovint, són històries d'astúcia i de picardia, no sols de força, habilitat o destresa, les quals pretenen distraure però alhora transmeten implícit el missatge que cal estar espavilat i despert i parar compte en totes i cadascuna de les feines i facetes de la vida rural. En aquestes històries, s'hi valora de manera especial la capacitat de sacrifici dels personatges per a suportar esforços i circumstàncies extremes. Però, més encara i per damunt de tot, s'hi valora el dur a terme aquests esforços amb elegància i sense perdre el somriure. Quasi no mai, hi ha una conclusió moralitzant perquè el missatge sol estar implícit, potser no tant en les paraules com en l'estil o manera de contar la història. Recordeu que estan fetes per a contar-les de prop i de viva veu i no per a ser escrites i llegides. Llegir-les, que equival a contar-se-les un mateix, obliga el lector a afegir-li aquella intenció que el narrador oral comunicava a qui l'escoltava amb una expressió dels ulls o de les celles, amb un somriure subtil i guilopo, amb un to de veu sorneguer o gesticulant amb les mans.

Quant als poders, de vegades quasi sobrehumans d'alguns dels protagonistes, en cap cas es veuen com una humiliació a la resta dels personatges de la història, incapaços d'arribar ni de lluny als nivells heroics de sacrifici que arriben els protagonistes principals, sinó més aviat aquestes proeses es veuen com un repte personal amb un mateix per fer anar les pròpies capacitats i destreses més enllà del seu llindar actual.

Com veureu a continuació, us relatarem diverses llegendes breus, d'una èpica rural senzilla, que ens mostren un paisatge de segadors i segadores

Segadors. Foto cedida per Demetrio

esforçats i valents alhora que dignes, animats i feliços. Sentiments i sensacions aquests que, en la boca del lector, esdevenen agredolços pel contrast amb la duresa material d'una economia rural abundant en mancances i precarietats que es manté com a teló de fons de la narració.